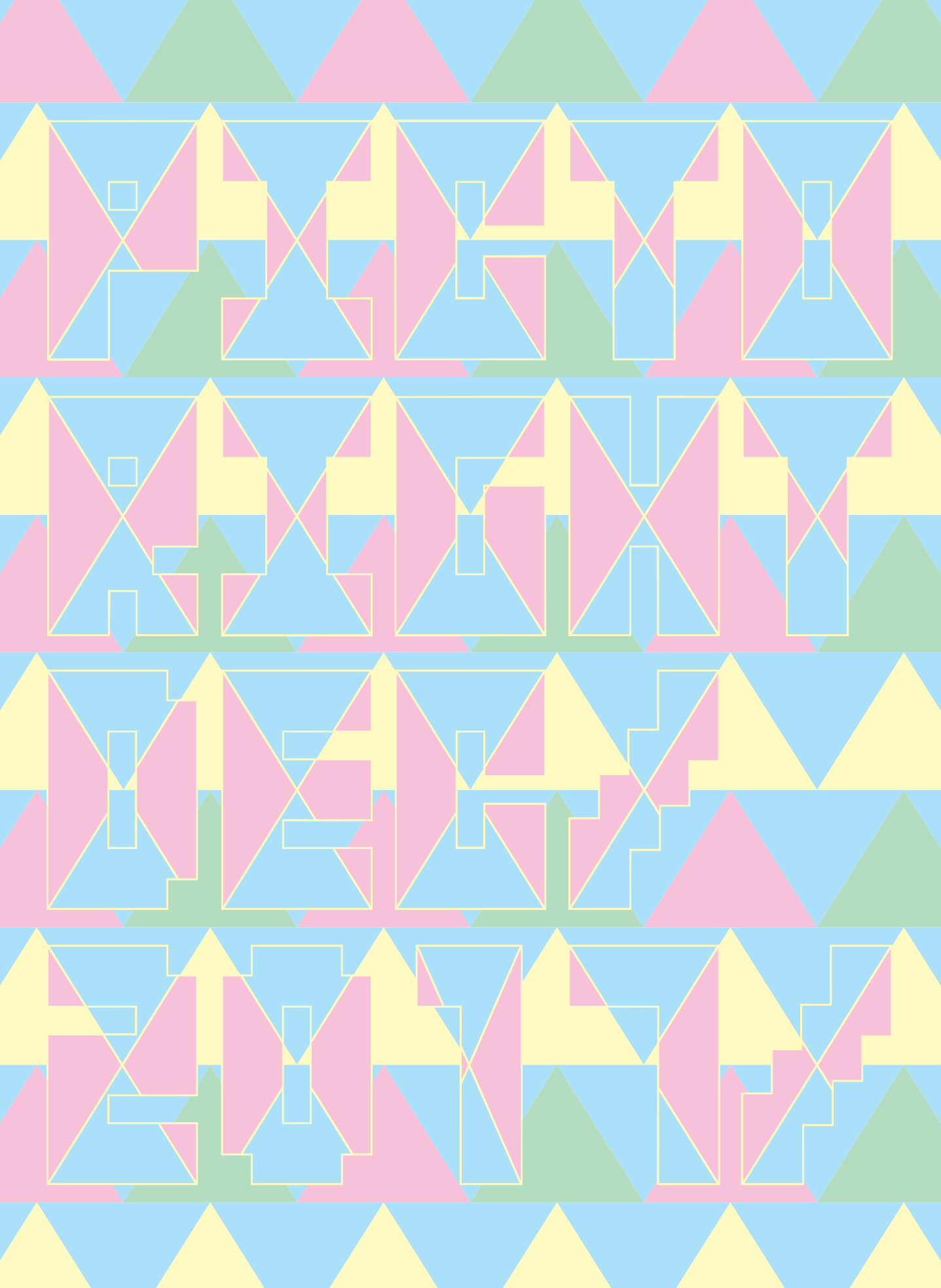

INLEIDING

03. Vincent van den Eijnde

Over rechten, plichten, belangen en successen: een terugblik op een bewogen decennium.

10 JAAR PICTORIGHT

04. Door de jaren heen

De belangrijkste gebeurtenissen in één overzicht.

COLLECTIEF

06. Collectieve rechten

Hoe zat het ook alweer met de vergoedingen die collectief geïnd worden? Waar komen ze vandaan en wie krijgt ze? We hebben alle rechten nog eens op een rijtje gezet.

INDIVIDUEEL

10. Individuele rechten

Hoe laat je je rechten gelden als je autonoom werk maakt? Lees hier hoe Pictoright zorgt dat individuele makers krijgen wat ze toekomt.

VOLGRECHT

12. Volgrecht

Het bestaat nu ruim 10 jaar: het recht dat ervoor zorgt dat kunstenaars ook iets verdienen als hun werk in waarde stijgt.

QUIZ

15. Test je kennis

Hoeveel weet jij van het auteursrecht? Verras jezelf én ons: doe mee met de quiz!

TOEZICHT

16. Toezicht op Pictoright

Wie en wat zorgt ervoor dat het geld eerlijk verdeeld wordt onder de makers?

FEITEN EN CIJFERS

18. De getallen

Hoeveel geld werd er vorig jaar geïncasseerd? Waar wonen onze aangeslotenen? En hoeveel kranten hebben we eigenlijk doorgespiet om hun werk te spotten?

ANTWOORDEN

21. Wat is je score?

Eerst die quiz op pagina 15 doen; daarna pas de antwoorden lezen!

BIJ DE RECHTER

23. Pictoright in de rechtbank

Zomaar een paar principiële procedures uit de afgelopen tijd: van AllPosters tot Simonis & Buunk.

ISSN: 2210-9951

KANTOORINFORMATIE

We zijn op werkdagen telefonisch bereikbaar van 9.00 tot 17.30 uur.
Tel: 020 589 18 40

COLOFON

redactie & productie

Marcel van de Graaf, Pictoright

vormgeving

De Designpolitie, Amsterdam

eindredactie

Willemijn de Jonge, Mijnerwerk

Dit is een uitgave van Pictoright, de auteursrechtenorganisatie voor beeldmakers. Pictoright verdeelt collectieve vergoedingen, exploiteert primaire rechten, verleent juridische bijstand en zet zich in voor een betere auteursrechtelijke positie van visuele makers. Dit blad verschijnt twee keer per jaar om aangesloten beeldmakers en relaties op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van auteursrecht en de werkzaamheden van Pictoright.

Mocht u naar aanleiding van de inhoud opmerkingen of vragen hebben, stuur dan een mailtje naar redactie@pictoright.nl.

Pictoright

Visuele auteursrechten Nederland
Sarphatistraat 606-608
1018 AV Amsterdam
Postbus 15887
1001NJ Amsterdam

T 020-589 18 40

F 020-412 42 69

www.pictoright.nl

Volg ons op social media:

twitter.com/pictoright

facebook.com/pictoright

instagram.com/pictoright

PICTORIGHT 10 JAAR

foto: Laila Schoots

Vincent van den Eijnde

Toen Beeldrecht, Burafo, Scio en de Visuelen 10 jaar geleden besloten om de samenwerking verder te intensiveren, hoopten velen op een slagvaardiger organisatie die niet steeds bezig was met onderling gedoe, maar uitsluitend met de belangen van de aangesloten beeldmakers. Sommigen gingen tot die fusie over in volle overtuiging, anderen met enige aarzeling. Het is ook wel begrijpelijk dat sommigen moeite hadden om afscheid te nemen van hun organisatie die tientallen jaren zeer goed werk had verricht. Inmiddels kunnen we met een gerust hart zeggen dat die fusie een groot succes is gebleken, vaak ook door de inzet van degenen die aanvankelijk enige aarzeling voelden.

In deze jubileumeditie blikken we terug op 10 bewogen jaren. Er is veel gebeurd en veel bereikt. Er waren keerpunten, mijlpalen, pittige juridische procedures, waarvan we er sommige nog eens beschreven hebben. Daarnaast leek dit ons een goed moment om nog een keer op een rijtje te zetten wat wij nou precies doen en hoe het ook alweer werkt, dat auteursrecht. Het blijft voor veel makers toch een behoorlijk juridisch verhaal; waar komt de rechtenvergoedingen nou precies vandaan en hoe komt het – via ons – bij de rechthebbenden terecht? Maar we staan ook stil bij feiten en weetjes die gewoon aardig zijn om eens te bekijken, zoals uit welke provincies onze aangeslotenen komen.

In de afgelopen jaren is Pictoright nationaal en internationaal een relevante gesprekspartner geworden. We participeren in alle debatten over nieuwe ontwikkelingen, soms via onze koepelorganisaties, soms zelfstandig. Doordat er zo ontzettend veel gebeurt, zijn we vaak gedwongen om standpunten in te nemen over vraagstukken die nieuw zijn. Vraagstukken als hoe tot een regeling te komen voor alle professionele afbeelding- en op Facebook of hoe om te gaan met massadigitalisering door archieven.

Het gaat ons daarbij natuurlijk om het belang van onze aangeslotenen. We zijn dan ook verheugd dat we steeds in zo'n grote mate het vertrouwen van onze aangeslotenen genieten. Een belronde voor dit nummer bevestigde dat nog eens. Verspreid over deze editie staan testimonials van makers die hun mening geven. Voor ons is dat een teken dat we op de goede weg zijn. Feitelijk is het ook simpel. Bij alle vormen van gebruik is voor ons uitgangspunt dat ieder het deel krijgt dat hem toekomt. Dat wordt wel steeds moeilijker. Producenten en exploitanten

lijken steeds minder bereid om opbrengsten eerlijk met makers te delen. Maar hoe moeilijker het wordt, hoe meer wij ons best doen.

Bij veel van onze activiteiten hebben wij de aangeslotenen nodig: voor input, voor steun, voor het aandragen van goede voorbeelden bij gerechtelijke procedures. Gelukkig merken wij dat er nog steeds veel beeldmakers zijn die zich willen inzetten voor de goede zaak. En uiteraard kunnen wij rekenen op de goede inzet van de beroepsorganisaties. Deze organisaties zijn vaak achter de schermen zeer actief in het ondersteunen van de activiteiten van Pictoright. Zij spelen een essentiële rol in de belangenbehartiging van de beeldmakers. Pictoright zelf draait op de inzet van het bestuur en het bureau, die samen een betrokken team vormen. Hierdoor worden er goede resultaten geboekt op langlopende principiële zaken, maar ook op de dagelijkse aangelegenheden. Ik wil alle mensen die hier het afgelopen decennium aan hebben meegewerkt bedanken voor hun waardevolle inzet.

De 10 jaar achter ons waren succesvol. Nu gaat het erom dat te blijven. Daar zullen wij alles aan doen. In samenwerking met alle nationale en internationale organisaties en partijen. Maar in de eerste plaats natuurlijk met de makers voor wie we het doen. Het gaat om de makers, niet om Pictoright.

Vincent van den Eijnde

directeur Pictoright
v.vandeneijnde@pictoright.nl

10 JAAR PICTORIGHT

Op 1 januari 2008 gingen Beeldrecht, Scio en een deel van de Burafo op in Pictoright. We zijn inmiddels tien jaar en heel veel mijlpalen verder. Van pittige rechtszaken tot mooie akkoorden, en daardoor steeds meer vergoedingen voor rechthebbenden. We openen dit jubileumnummer met een overzicht van het afgelopen decennium.

2009

DE DESIGNPOLITIE
WINT DE HUISSTIJL-
PRIJS VOOR HET
ONTWERP VAN DE
PICTORIGHT-STIJL

2008

OPRICHTING
PICTORIGHT

2008

Bij een galerie in Amstelveen worden meer dan 100 nageschilderde werken in beslag genomen, en op last van de rechter vernietigd

2008

Start Procedure AllPosters over canvastransfers

2009

SAMENWERKING
MET STICHTING
NIEUWSWAARDE

Op 30 juni draagt Nieuwswaarde het uitvoeren van de collectieve rechten voor fotojournalisten over aan Pictoright

2009

Verhuizing naar Sarphatistraat

2010

Na het overlijden van Steviijn van Heusden wordt Gerrit Jan Wolffensperger voorzitter van Pictoright

2010

DE EERSTE
OVEREENKOMSTEN MET
BETREKKING TOT
MASSADIGITALISERING
DOOR ARCHIEVEN
WORDEN GESLOTEN,
ONDER ANDERE MET
DBNL EN DE KONINK-
LIJKE BIBLIOTHEEK

2011

Digitale opgave mogelijk via Portal MijnPictoright

2011

Pictoright krijgt CBO-keurmerk voor de kwaliteit van haar dienstverlening

2012

Nieuwe museumovereenkomsten: in samenwerking met de museumvereniging heeft Pictoright een standaardovereenkomst opgesteld waarin gebruik van beeld door musea is geregeld

2012

Invoering volgrecht voor erfgenamen

2012

EERSTE PICTORIGHT
PRIJS WORDT UITGE-
REIKT AAN KLAAS KOPPE

Deze prijs wordt vanaf nu jaarlijks uitgereikt aan iemand die zich heeft ingezet voor het auteursrecht in Nederland. Latere winnaars zijn o.a. Rob Huisman, Kees Berendsen en Bert Verhoeff

2013

Akkoord leesportefeuilles: de leesportefeuillebedrijven gaan vergoedingen betalen voor het verhuren van tijdschriften

2014

CIAGP bijeenkomst in Amsterdam: vertegenwoordigers van auteursrechtenorganisaties wereldwijd komen bijeen voor overleggen, werkgroepen en overeenkomsten

2014

Akkoord KB/LIRA/Pictoright over het archiveren van tijdschriften, waarbij makers een vergoeding krijgen

2015

RODAP-akkoord met de kabelbedrijven, omroepen en producenten over gebruik van beeldmateriaal op tv

2015

PICTORIGHT WINT
ALLPOSTERS ZAAK BIJ
HET EUROPESE HOF

2016

Winst procedure tegen Simonis & Buunk over de afhandeling van het volgrecht

2016

Het Europese Hof bepaalt dat op het uitlenen van eBooks ook leenrecht van toepassing is

2016

Pictoright spant procedure aan tegen Blendle, maar die wordt inhoudelijk niet door de rechter in behandeling genomen

2016

EERSTE EDITIE STAMPA!

Onder leiding van een onafhankelijke redactie wordt 3 keer per jaar een talkshow over kunst en kwesties georganiseerd in W139

2017

Pictoright heeft nieuwe grondslagen, waarmee een nieuwe verdeelsystematiek voor collectieve rechten wordt ingevoerd

2018

10 JAAR!
PICTORIGHT

COLLECTIEVE RECHTEN

Iedereen die bij Pictoright is aangesloten, komt in aanmerking voor collectieve rechten. Dat zijn rechten die worden geïnd voor het lenen, kopiëren en via de kabel verspreiden van afbeeldingen. De vergoedingen zijn bedoeld voor beeldmakers van wie werk gepubliceerd wordt.

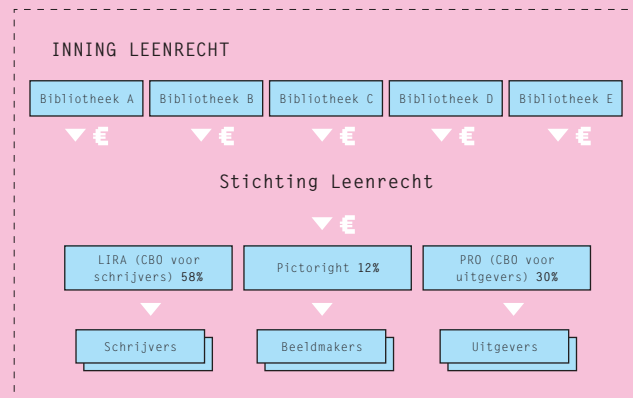
In de jaren 70 en 80 werden de thuiskopie- en kabelvergoedingen geïntroduceerd. In de jaren 90 kwam daar het leenrecht bij. Inmiddels zijn er negen verschillende soorten collectieve rechten. Het ‘collectieve’ zit hem in het feit dat je er als maker niet of moeilijk in je eentje voor op kunt komen en ze ook niet individueel kunt innen. Daarom doet Pictoright dat.

Makers die baat hebben bij een collectieve aansluiting zijn fotografen, illustratoren, ontwerpers, vooral degenen die in opdracht werken van uitgeverijen en omroepen. De vier collectieve rechten die het meeste opleveren voor makers zijn leenrecht, reprorecht, kabelrecht en thuiskopie.

LEENRECHTVERGOEDING

Bibliotheken betalen 13 cent per uitgeleend boek aan Stichting Leenrecht. Op basis van het aantal uitleningen stuurt Stichting Leenrecht facturen aan de bibliotheken. Ook geven bibliotheken door welke boeken er worden uitgeleend. Uit de koppeling van alle gegevens wordt duidelijk hoe vaak een boek wordt uitgeleend, en wat de vergoedingen voor dat boek zijn.

Pictoright verdeelt deze vergoedingen aan de hand van grondslagen. Er worden punten toegekend aan het gemaakte werk: een afbeelding op de omslag is bijvoorbeeld meer waard dan een afbeelding in het binnenwerk. Daarna hanteren we een staffel voor een goede verdeling: de eerste uitlening levert meer op dan de laatste. Dit is een jaarlijks terugkerende vergoeding zolang een uitgave genoeg wordt uitgeleend.

Van de vergoedingen die de bibliotheken betalen, ontvangt Pictoright ongeveer 12% voor de bijdragen van beeldmakers.

Alle collectieve vergoedingen worden via Pictoright uitbetaald aan de makers die er recht op hebben.

Wie krijgt het meeste leenrecht?

Boeken die veel worden uitgeleend, zijn natuurlijk kinderboeken. In de top 100 van de meest uitgeleende boeken van de Stichting CPNB (Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) zijn de kinderboeken oververtegenwoordigd. Logisch dat bij Pictoright kinderboekillustratoren de hogere leenrechtvergoedingen ontvangen. Verder kunnen alle beeldmakers die voorkomen in boeken die de bibliotheek uitleent, een leenvergoeding claimen. Voorbeelden zijn striptekenaars, maar ook fotografen van plantenboeken of de fotografen die schrijvers portretteren waarvan de foto op de achterflap staat.

KOPIEERVERGOEDING

(Reprorecht / Readerrecht / Knipseldiensten / Leenrecht tijdschriften / Leesportefeuilles)

De kopieervergoeding is samengesteld uit verschillende gelden, namelijk vergoedingen voor: reprorecht, readerrecht, knipseldiensten, leenrecht tijdschriften en leesportefeuilles. Pictoright keert deze vergoeding eenmalig uit op basis van opgegeven bijdragen, over het jaar van uitgave. Overigens wordt de leenrechtvergoeding voor tijdschriften ook volgens het systeem van kopieervergoedingen verdeeld.

De **reprorechtvergoedingen** ontvangt Pictoright van Stichting Reprorecht. Zij int vergoedingen bij o.a. basisscholen, middelbare scholen en ook bij bedrijven. Dit is bijvoorbeeld voor een kopie van een bladzijde uit een schoolboek, of een artikel uit een wetenschappelijk tijdschrift.

Readervergoedingen komen van onderwijsinstellingen. MBO's, HBO's, en ook universiteiten betalen vergoedingen voor educatief materiaal dat terechtkomt in samengestelde readers.

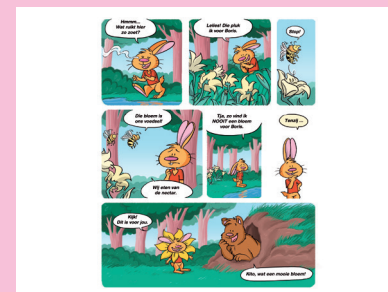
Bedrijven die willen weten of en waar hun naam wordt genoemd in de media, kunnen hiervoor gebruik maken media monitoring.

Omdat beeldmateriaal hierbij wordt hergebruikt, ontvangt Pictoright hiervoor een vergoeding. Dit zijn de vergoedingen vanuit de zogenaamde **knipseldiensten**.

Daarnaast zijn er de vergoedingen voor **leesportefeuilles**. Je vindt ze bij de kapper, de tandarts, of in de huisartsenpraktijk. Eindelijk kun je je hart ophalen aan de roddelbladen die je anders nooit zou lezen. Of een artikel lezen in een populair wetenschappelijk magazine. Voor de afbeeldingen in tijdschriften die op deze manier worden ‘verhuurd’ aan bedrijven en particulieren, wordt een kleine vergoeding afgedragen aan Pictoright.

Voor wie zijn de kopieervergoedingen?
Alle makers van wie werk gepubliceerd

wordt in boeken en tijdschriften kunnen in aanmerking komen voor een kopieervergoeding. Makers van educatief werk krijgen vaak de hoogste vergoeding, omdat educatief materiaal – denk aan schoolboeken – veel wordt gekopieerd. Je krijgt daarvoor dus een hogere vergoeding dan voor een algemeen boek. Een illustratie in een aardrijkskundeboek is voor de kopieervergoeding meer waard dan een afbeelding in een reisboek.

Pagina uit Kita & Boris deel 3, 2015

STRIPTEKENAAR AIMÉE DE JONGH

aangesloten voor collectieve rechten

“Mijn drie kinderboeken over Kito & Boris zijn in 2016 drieduizend keer uitgeleend door bibliotheken. Daar ontvang ik leenrecht over, waar ik heel blij mee ben. Ik wist – net als zovelen – lange tijd helemaal niet dat het bestond. Ik kwam een draadje tegen op het stripmakersforum over aanmelden bij Pictoright: ‘Moet je doen, dan krijg je gratis

geld!’. Dus dat heb ik gedaan. Ik kreeg zelfs nog geld over de afgelopen vijf jaar. Voor striptekenaars is het heel gunstig, wij maken natuurlijk vaak wel tien illustraties op één pagina. Ik raad iedereen aan zich over die administratieve tegenzin heen te zetten. Aanmelden is eigenlijk heel simpel: muziekje aan, lijstje maken, klaar ben je.”

COLLECTIEF

VOOR ALLE BEELDMAKERS EN ONTWERPERS VAN WIE WERK
WORDT GEKOPIEERD, UITGELEEND OF VERTOOND OP TV

Shadow play, gemaakt voor Opzij

ILLUSTRATOR DEBORAH VAN DER SCHAAF

aangesloten voor collectieve rechten

“Laatst stond er een column in de Volkskrant over hoe oubollig de Auteurswet is. Maar zolang er sprake is van scheve verhoudingen waarbij makers niet meeprofiten van de winst die anderen met hun werk maken, is het belangrijk dat die wet er is. Ik ben al 14 jaar bij Pictoright aangesloten voor mijn collectieve rechten. Het is prettig om als eenpitter het gevoel te hebben dat je niet overal alleen voor staat. Ik heb geen last van inbreuken, maar wel heb ik soms té goedkoop rechten af laten kopen. Ook ik teken braaf de contracten die elke

illustrator tegenwoordig moet tekenen, wil hij voor de grote bladen kunnen blijven werken. Goed dat je bij vragen hierover terecht kunt bij Pictoright. Ik heb Karina bijvoorbeeld wel eens gemaïld over een contract, of dat wel klopte. Dat de jaarlijkse vergoedingen uitgerekend in december worden uitgekeerd is zo fijn! Ik noem de Pictoright-bijdrages altijd ‘mijn kerstpakket’. Onlangs heb ik een koppige collega aangespoord zich nu eindelijk eens aan te melden. Kreeg ik een mail terug: Te laat ter harte genomen, maar beter laat! Gevonden geld! Proost!”

Liesje, 2017

ANIMATOR BALDER WESTEIN

aangesloten voor collectieve rechten

“Udo Prinsen had me al een paar keer getipt om me aan te sluiten bij Pictoright voor collectieve rechten. Dat heb ik vorig jaar eindelijk gedaan. Had ik eerder moeten doen, want het leverde meer op dan gedacht. Ik maak leaders en animaties voor tv-programma's; als die worden uitgezonden, heb je recht op kabelgelden. Het mooie aan de collectieve rechten vind ik dat je opdrachtgevers er niets extra's

voor hoeven te betalen. Die rechten worden sowieso geïnd, dat geld ligt er en als maker heb je daar recht op. Een klein beetje à la Buma Stemra. Dat is toch tof?! Wat ik ook fijn vind aan Pictoright is dat je ze kunt bellen met vragen over auteursrechten. Ik had laatst zo'n zinnetje in een contract over overdracht van rechten waarover ik twijfelde. Op advies van Pictoright heb ik dat toen laten aanpassen.”

THUISKOPIEVERGOEDING

Consumenten betalen bij aanschaf van ‘datadragers’ (smartphones, tablets, laptops, etc.) een thuiskopieheffing, die bedoeld is voor de makers van auteursrechtelijk materiaal dat erop wordt gekopieerd. Met het toenemende gebruik van smartphones en tablets is het totaal aan geïnde thuiskopieheffingen voor beeldmakers aanzienlijk gestegen de laatste jaren. Consumenten betalen de thuiskopieheffing al bij de aanschaf van hun apparaat. Als je bijvoorbeeld een nieuwe telefoon koopt, dan betaal je bij aankoop €4,70 voor een thuiskopieheffing. Daarmee koop je als het ware een licentie voor het gebruik van alle (legaal verkregen) foto's en filmpjes die je erop zult opslaan.

Wie heeft er baat bij de thuiskopievergoeding?

De vergoedingen zijn relevant voor alle beeldmakers van wie werk wordt gedownload en gedeeld. Pictoright verdeelt het geld op basis van de al aanwezige informatie over boeken, kranten, tijdschriften en televisie. Daarnaast komen ook nieuwe categorieën beeldmakers, zoals bruids- en evenementsfotografen voor een vergoeding in aanmerking. Want wie bruiloften en evenementen fotografeert kan ervan uitgaan dat zijn of haar foto's gedeeld worden. Hetzelfde geldt voor beeldmakers met een tentoonstelling in een drukbezocht museum, cartoonisten met dagelijkse of wekelijkse cartoons in dagbladen, of kunstenaars met werk bij de kunstuitlen. Uiteindelijk zijn er tien categorieën makers die een thuiskopievergoeding kunnen ontvangen. Speciaal voor hen is bij de herziening van de grondslagen in 2017 een eigen grondslag gecreëerd. Fotografen van bruids-, portret-, school- of evenementenfoto's hebben dit jaar hun eerste vergoedingen ontvangen.

COLLECTIEF

VOOR ALLE BEELDMAKERS EN ONTWERPERS VAN WIE WERK
WORDT GEKOPIEERD, UITGELEEND OF VERTOOND OP TV

KABELVERGOEDING

De kabelvergoeding bestaat uit rechten die worden afgedragen door kabelexploitanten voor de doorgifte van auteursrechtelijk beschermd werk – ook afbeeldingen dus – via het kabelnetwerk. Deze worden eenmalig uitgekeerd over het jaar van uitzending.

Voor wie zijn de kabelvergoedingen?

Beeldmakers van wie werk op tv te zien is, kunnen een vergoeding krijgen. Bijvoorbeeld wanneer een afbeelding of ontwerp wordt vertoond in een dagelijks praatprogramma of wanneer je een leader hebt gemaakt voor een Nederlandse serie. Bekende nieuwsfoto's zullen vaker worden getoond dan de foto van een zonsongang als achtergrond bij het weerbericht van het journaal.

DIGITALISERINGS-VERGOEDING

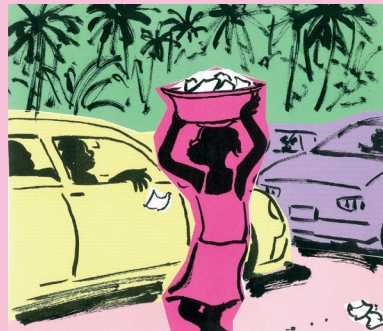
Deze gelden worden geïnd bij organisaties die beeld digitaliseren en online zetten, zoals archieven. Een voorbeeld is de Koninklijke Bibliotheek, die veel kranten van voor 1995 heeft gedigitaliseerd en online toont. In zo'n archief komen natuurlijk zeer veel foto's en ook illustraties voor. Voor de verdeling van de gelden wordt door Pictoright gebruik gemaakt van een basisvergoeding naar aanleiding van bekende gegevens bij Pictoright over beeld in dagbladen, tijdschriften en boeken. Daarnaast kan een rechthebbende opgave doen van werk dat online wordt getoond in (kranten) archieven waarmee Pictoright een overeenkomst heeft, wat een extra uitkering oplevert.

HOE KOM JE AAN JE GELD?

Leuk, al die verschillende rechten, maar nog leuker als je er ook daadwerkelijk iets van terugziet. Als je nooit doorgeeft waar en wanneer je werk gepubliceerd wordt, loop je misschien wel geld mis! Pas door online opgave te doen van je publicaties op mijnpictoright.nl maak je aanspraak op de vergoedingen; in de eerstvolgende uitkeringsronde (2 x per jaar) nemen we de ingevoerde gegevens mee.

MOETEN OPDRACHTGEVERS EXTRA BETALEN VOOR COLLECTIEVE RECHTEN?

Nee, dit is een wijdverbreid misverstand. In vrijwel alle gevallen worden de collectieve rechten betaald door een andere partij dan de opdrachtgever. Neem bijvoorbeeld het leenrecht. De opdrachtgever van een illustrator is de uitgever. Het boek wordt echter uitgeleend door de bibliotheek. Het is ook de bibliotheek die de vergoeding betaalt. Hetzelfde geldt voor het reprorecht. Deze vergoedingen worden betaald door de bedrijven en instellingen die kopieën maken, en dat zijn dus niet de uitgevers van de boeken, tijdschriften en kranten.

Princess, de waterverkoopster, uit: Nu of ooit..., Auteur: Arend van Dam, Uitgeverij Van Holkema & Warendorf, 2013, Collage

ILLUSTRATOR ALEX DE WOLF

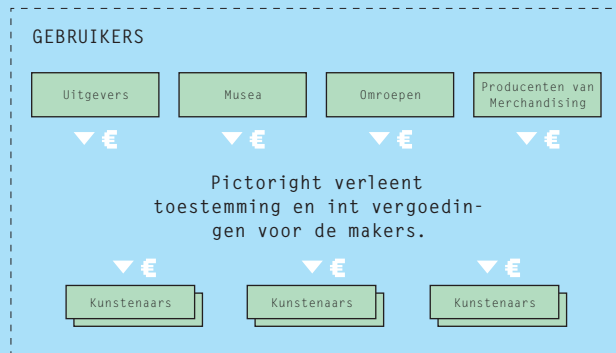
“Ik ben aangesloten voor mijn collectieve rechten vanaf het begin. Ik kreeg toen met terugwerkende kracht leenrecht voor mijn eerste geïllustreerde kinderboek uit 1982. Dat boek wordt niet meer zo vaak uitgeleend nu, maar de recentere publicaties weer wel. De laatste jaren is de uitkering die ik krijg redelijk stabiel: een mooie aanvulling op mijn inkomen. Dat verworven recht moet je niet laten lopen, vind ik. Fijn dat een organisatie

als Pictoright daarop let. Een tijdje geleden werd er ook gesproken over het invoeren van Europees leenrecht. Dat zou mooi zijn, want met name in Duitsland wordt veel vertaald werk uitgeleend. Maar dat lijkt een stille dood gestorven. Ik ben wel benieuwd hoe het daarmee is.”

INDIVIDUEEL

VOOR BEELDEND KUNSTENAARS, ARCHITECTEN, KUNSTFOTOGRAFEN,
INDUSTRIEEL ONTWERPERS EN ANDERE BEELDMAKERS DIE AUTONOM WERKEN

INDIVIDUELE RECHTEN

Als iemand je werk wil gebruiken, bepaal jij als maker op basis van jouw auteursrecht de voorwaarden voor gebruik. Als je een-op-een afspraken kunt maken over het gebruik spreken we van individuele rechten.

Veel makers, zoals fotografen, illustratoren en ontwerpers, werken in opdracht en handelen deze individuele rechten met hun opdrachtgevers af. Maar als kunstenaar werk je vooral autonoom en heb je dus veel minder te maken met opdrachtgevers die je werk willen publiceren. In dat geval handelt Pictoright graag de individuele rechten voor je af. Want kunst verkoopt, in kranten, boeken, tijdschriften, op producten en op internet. Dat is de afgelopen tien jaar alleen maar meer bevestigd. Sinds 2008 heeft Pictoright met heel veel partijen afspraken gemaakt over gebruik van kunst. Die afspraken zorgen ervoor dat de kunstenaar een redelijke vergoeding ontvangt.

HOE WERKT HET?

Als iemand jouw kunstwerk wil gebruiken in een mooi kunstboek of om een product te verkopen is bijna altijd jouw toestemming nodig. Het is heel reëel dat je daar gewoon een vergoeding voor vraagt, met jouw werk wordt tenslotte geld verdiend. Als je je bij Pictoright aansluit hoeft je daar niet zelf over te onderhandelen. Pictoright verleent namens jou toestemming en wij innen een redelijke vergoeding, op basis van openbare tarieven. Jij krijgt ieder kwartaal de vergoedingen die we voor je hebben ontvangen. Ook controleren we of de juiste naamsvermelding is toegepast en of je werk netjes is afgebeeld. En als er gedoe is over het gebruik van je werk, bijvoorbeeld omdat iemand je werk namaakt of zonder toestemming publiceert, dan gaan wij daar achteraan of we geven je (juridisch) advies.

Omdat we met meer dan honderd partijen hierover gestandaardiseerde afspraken hebben kunnen we heel goed bijhouden waar kunst wordt gebruikt. Denk bijvoorbeeld aan uitgevers van (educatieve) boeken, landelijke- en regionale kranten of (kunst) tijdschriften. Maar ook met de meeste musea die moderne kunst in de collectie hebben heeft Pictoright waarschijnlijk een regeling.

Links: Sylvia en Carel, foto: Fritz Pitz
Rechts: Late bezoekers aan Pompeii, 1931

“Carel Willink heeft zijn auteursrechten aan mij nagelaten na zijn dood in 1983. Dat verplicht mij er goed mee om te gaan, en dat heb ik dan ook 33 jaar met liefde voor zijn persoon en werk gedaan. Maar ik word een dagje ouder en heb steeds minder zin om achter inbreuken aan te gaan. Bovendien moet ik ook aan de toekomst denken. Het auteursrecht op Carels werk duurt tot 2054 en dat haal ik natuurlijk niet. Daarom laat ik Carels rechten sinds begin 2017 beheren door Pictoright. Dat geeft mij rust, het zijn niet altijd de leukste dingen om te regelen. Je wordt als kunstenaar nogal eens belazerd. Bovendien heeft Pictoright een veel beter controlesysteem dan ik. Ik heb wel als bijzondere voorwaarde afgesproken dat de aanvragen ook nog aan mij worden voorgelegd, zodat ik zelf de controle houd.”

INDIVIDUEEL

VOOR BEELDEND KUNSTENAARS, ARCHITECTEN, KUNSTFOTOGRAFEN,
INDUSTRIEEL ONTWERPERS EN ANDERE BEELDMAKERS DIE AUTONOM WERKEN

VOOR WIE IS EEN AANSLUITING GUNSTIG?

Als je als maker zelf geen afspraken maakt over het hergebruik van je beelden kan aansluiting voor je individuele rechten voordelig zijn. Dat is niet alleen gunstig voor beeldend kunstenaars en kunstfotografen, maar bijvoorbeeld ook voor illustratoren die niet meer actief zijn (of hun erfgenamen). Ook architecten en ontwerpers van wie vaak werk wordt afgebeeld in boeken, kranten en tijdschriften hebben baat bij een individuele aansluiting.

Makers die voornamelijk in opdracht werken en met hun opdrachtgevers afspraken maken over gebruik van werk kunnen zich beter beperken tot de aansluiting collectieve rechten. Natuurlijk geven we je graag advies over de juiste aansluiting.

GOED OM TE WETEN

- ☒ Pictoright beheert de individuele rechten van ruim 2.000 Nederlandse en 80.000 buitenlandse makers. In het buitenland ontfemen ruim 30 zusterorganisaties zich over je rechten en belangen. Heel vaak blijkt dat voor veel kunstenaars ook vergoedingen uit het buitenland beschikbaar zijn.
- ☒ Als je zelf een keer toestemming wilt geven voor gebruik, bijvoorbeeld aan een goed doel (zonder Pictoright-voorwaarden en/of tarieven), is dat vanzelfsprekend geen probleem.
- ☒ Je betaalt bij aansluiting een jaarlijkse vergoeding (2017: €46) en Pictoright houdt bij uitkering een percentage van de vergoeding in (2017: 25%).
- ☒ Geïnde vergoedingen worden per kwartaal uitgekeerd.
- ☒ Als je je aansluit voor je individuele rechten ben je ook meteen aangesloten voor het beheer van je volgrecht en collectieve rechten.

SCHILDER SIMON SCHRIKKER

aangesloten voor individuele rechten

z.t., olie op linnen, 190x170 cm, 2016

“Toen ik net van de kunstacademie afkwam, was ik al blij dat mijn werk getoond werd. Maar gaandeweg drong het tot me door dat je daar ook een vergoeding voor kunt vragen. Toen ik steeds vaker foto's op internet begon te zetten, heb ik mij bij Pictoright aangesloten voor mijn collectieve rechten met de gedachte 'stel dat iemand ermee aan de haal gaat'. Twee jaar geleden heb ik me ook aangesloten voor individuele rechten. Nu Pictoright het regelt, realiseer ik me dat ik in het verleden veel heb laten liggen. Ik ken de weg niet echt in auteursrechtenland: bij wie moet je zijn, wat voor factuur moet je sturen? Ik hield dat zelf allemaal niet zo heel goed in de gaten; het is geruststellend dat Pictoright dat wel doet.”

VOLGRECHT

VOOR KUNSTENAARS VAN WIE WERK WORDT
VERKOCHT VIA DE KUNSTHANDEL

VOLGRECHT

Twee jaar voor de oprichting van Pictoright is het volgrecht in Nederland ingesteld. De invoering had nogal wat voeten in de aarde. Ruim een decennium later kost de uitvoering her en der ook nog wat moeite: een aantal kunsthandelaren houdt zich niet aan de wettelijke richtlijn.

Als een ander veel geld verdient aan jouw werk, is het reëel om daar als maker ook iets van terug te zien. Een schrijver of muzikant deelt bijvoorbeeld mee in het succes van zijn werk door middel van royalty's. Maar kunstenaars zoals schilders en beeldhouwers kunnen hun werk meestal maar één keer verkopen. Van Gogh wordt vaak als voorbeeld aangehaald: hij stierf in armoede, terwijl zijn werk nu voor astronomische bedragen wordt verkocht.

Om ervoor te zorgen dat kunstenaars ook kunnen profiteren van een waardestijging van hun werk, is in 2006 het volgrecht in Nederland ingevoerd: het recht van de kunstenaar op een klein percentage van het verkoopbedrag bij doorverkoop van een kunstwerk. Het bestond al langer in Frankrijk (droit de suite) en in Duitsland (Folgerecht). De invoering in Nederland had nogal wat voeten in de aarde; duidelijk was dat de Nederlandse wetgever niet heel enthousiast was over de invoering van het volgrecht. Dit blijkt ook uit de zeer beperkte wijze van invoering van het volgrecht.

Inmiddels functioneert het volgrecht iets langer dan 10 jaar. Globaal kan worden gezegd dat de inning bij veilinghuizen goed loopt, maar dat er met name problemen zijn met enkele individuele kunsthandelaren. Pictoright heeft zich de afgelopen jaren flink ingespannen om kunsthandelaren te bewegen tot het voldoen aan de eisen van de richtlijn. Hiervoor zijn veel brieven, reminders en dagvaardingen verstuurd, hebben we rechtszaken gevoerd en blijven we in overleg met kunsthandelaren en de overheid.

Zelfportret 1933

EWOUT VAN DER DUSSEN, KLEINZON VAN SCHILDER
JAN ZOETELIEF TROMP EN BEHEERDER VAN DE STICHTING JZT

aangesloten voor individuele rechten

“Jan Zoetelief Tromp, schilder én mijn grootvader, is 70 jaar geleden overleden, dus dit is het laatste jaar dat er volgrecht over zijn werk moet worden betaald. De vergoedingen die de Stichting JZT heeft ontvangen voor doorverkopen hebben we altijd gebruikt om zijn oeuvre onder de aandacht te brengen. We houden een online database bij met ruim 550 werken van zijn hand, we steunen tentoonstellingen en laten zo nodig onderzoek doen naar zijn werk. Een paar jaar terug is er nog een prachtig gebrandschilderd raam in de Oude Kerk van Katwijk aan Zee aan hem toegeschreven. De stichting heeft daar onlangs een gebrandschilderde tekst in een speciaal ontworpen letter aan toegevoegd over de herkomst.

Ik heb wel moeite met kunsthandelaren die dwars liggen als het op uitbetalen van volgrecht aankomt. Ze doen net alsof ze het uit eigen zak betalen, maar het is gewoon een kwestie van doorgeven. Zie het als een BTW-heffing: die dragen ze toch ook gewoon af? Uit ervaring weet ik dat kopers het vaak ook geen punt vinden om iets extra's te betalen in het belang van de kunst. Als je van kunst houdt, vormt het volgrecht echt geen belemmering.”

VOLGRECHT

VOOR KUNSTENAARS VAN WIE WERK WORDT
VERKOCHT VIA DE KUNSTHANDEL

WAAR KOMT HET GELD VANDAAN?

Meestal wordt het volgrecht betaald door de kunsthandelaar die een kunstwerk voor een aanzienlijk bedrag doorverkoopt. Binnen de Europese richtlijn is er ruimte om het minimum verkoopbedrag vast te stellen waarboven het volgrecht geldt. In Nederland is gekozen voor het hoogst mogelijke bedrag; €3.000. Ter illustratie: in Duitsland is dit €400, in Frankrijk €750, Groot-Brittannië €1.000 en in België €2.000. De kunstenaar heeft volgens de wet recht op 0,25% tot 4% van de verkoopprijs; hoe hoger de verkoopprijs, hoe lager het percentage.

Wijze van inning

Helaas heeft de wetgever ervoor gekozen vrij weinig te regelen ten aanzien van de inning van het volgrecht. In sommige landen bestaat verplicht collectief beheer, dat houdt in dat de betaling van het volgrecht via een collectieve beheersorganisatie (zoals Pictoright) gaat. In andere landen zijn de kunsthandelaren verplicht alle relevante transacties actief aan een rechtenorganisatie te melden. In Nederland hebben kunsthandelaren een wettelijke plicht om, op verzoek, inlichtingen te verstrekken.

Via kunsthandelaren

Pictoright schrijft jaarlijks dan ook circa 500 kunsthandelaren aan met het verzoek opgave te doen van volgrechtplichtige transacties. Een groot deel van deze kunsthandelaren, de galleries, doen voornamelijk zaken met de kunstenaars zelf, waardoor de meeste transacties niet volgrechtplichtig zijn, terwijl andere kunsthandelaren vrijwel exclusief op de secundaire markt actief zijn. Kunsthandelaren zijn wettelijk verplicht verkoopinformatie aan rechthebbenden te geven. Toch kost het Pictoright veel moeite verkoopinformatie te ontvangen van de kunsthandelaren. Vaak zijn hier meerdere brieven, aanmaningen en soms zelfs dagvaardingen of rechtszaken voor nodig.

Via veilinghuizen

Veilinghuizen publiceren vaak de veilingresultaten online. Pictoright inventariseert die verkopen en stuurt de veilinghuizen hier een factuur voor. Om deze reden loopt de inning bij veilinghuizen vrijwel probleemloos. Ter aanvulling worden veilinghui-

zen ook jaarlijks gevraagd opgave te doen van volgrechtplichtige transacties die Pictoright nog niet gefactureerd heeft, zoals bijvoorbeeld van werken die tijdens de veiling onverkocht zijn gebleven, maar achteraf wel door het veilinghuis verkocht zijn. Pictoright bezoekt zo veel mogelijk veilingen en kunstbeurzen zoals de TEFAF en de PAN om bekend te worden met verkopen en de algemene kunstmarkt.

Vrijwaring

Na betaling van de volgrechtfactuur geeft Pictoright een vrijwaring aan de kunsthandelaar; indien een (andere) rechthebbende volgrecht claimt voor een transactie waarvoor al aan Pictoright is betaald, kan de kunsthandelaar naar Pictoright doorverwijzen.

VOOR WIE IS HET BESTEND?

Het volgrecht is bedoeld voor kunstenaars van wie werk wordt doorverkocht door de kunsthandel.

Er zijn wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Ten eerste moet er een professionele kunsthandelaar betrokken zijn bij de transactie (het volgrecht geldt niet voor transacties tussen particulieren) en het moet gaan om een doorverkoop. Er rust geen volgrecht op de eerste verkoop door de kunstenaar omdat deze door ontvangst van de verkoopprijs al profiteert van de transactie.

Het kunstwerk moet door de kunstenaar zelf, of in zijn opdracht, gemaakt zijn. Een beeldhouwwerk dat in opdracht van de kunstenaar door de bronsgieter aan de hand van een mal wordt gemaakt zou wel volgrechtplichtig zijn, maar een beeld dat in de fabriek wordt geproduceerd is dat waarschijnlijk niet.

Bovendien moet de verkoopprijs hoger zijn dan het drempelbedrag van €3.000. Erfgenamen van kunstenaars hebben tot 70 jaar na het overlijden van de maker recht op volgrecht.

Nadat het volgrecht door de kunsthandelaar betaald is, keert Pictoright het bij de eerstvolgende repartitie uit aan de rechthebbende, onder inhouding van maximaal 10% administratiekosten.

“KUNSTHANDELAREN ZIJN WETTELIJK VERPLICHT VERKOOPINFORMATIE DOOR TE GEVEN, MAAR DOEN DAT NIET ALTIJD”

VOLGRECHT

VOOR KUNSTENAARS VAN WIE WERK WORDT
VERKOCHT VIA DE KUNSTHANDEL

Brothers and Sisters #1, 2009

FOTOGRAAF RUUD VAN EMPEL

aangesloten voor individuele rechten

“Er wordt behoorlijk wat van mij verkocht via veilingen. Pictoright int mijn volgrecht op de Europese veilingen. En dat bevalt prima. Jammer dat het er in Amerika nog niet is. Sinds 2016 ben ik ook aangesloten voor mijn individuele rechten, dat neemt me een hoop werk uit handen. Ik heb gisteren

nog een mailtje gestuurd over iemand die zich online met mijn werk profileert zonder naamsvermelding of toestemming voor gebruik. Prettig dat Pictoright dat verder afhandelt.”

ONDERZOEK NAAR VERPLICHT COLLECTIEF BEHEER

Omdat de kunstmarkt erg ondoorzichtig is en de meeste transacties buiten het zicht plaats vinden is het lastig om een goed beeld te krijgen van het aantal volgrechtplichtige transacties. Kunsthandelaren frustreren vaak ook de inning van het volgrecht door niet of slechts na veel aanmaningen opgave te doen en het is lastig te controleren of deze opgaven naar waarheid zijn.

Pictoright hoopt op een betere samenwerking met kunsthandelaren, ook omdat deze situatie waarin niet alle kunsthandelaren volgrecht betalen, erg oneerlijk is voor de handelaren die wel betalen. Eind 2016 heeft Pictoright daarom samen met de kunsthandel een symposium gehouden in het Rijksmuseum in Amsterdam. Hieruit bleek dat veel kunsthandelaren niet onwelwillend staan tegen een systeem van verplicht collectief beheer en dat er ook onder kunsthandelaren veel onvrede is over het huidige systeem. Pictoright hoopt daarom samen met het ministerie van OCW een onderzoek te kunnen starten waarin oplossingen voor de huidige problemen met de inning van het volgrecht gevonden kunnen worden.

FOTOGRAAF RENATA JANSEN

aangesloten voor collectieve rechten

Birthday self portrait, 2017

“Ik heb me een half jaar geleden aangesloten voor collectieve rechten. Ik werd door Pictoright benaderd met de boodschap: je laat geld liggen. Ik moet toegeven dat ik daar eerst wel wat sceptisch tegenover stond. Er moest wel een addertje onder het gras te zitten, want gratis geld bestaat toch niet? Maar het bestaat! Ik doe sport, portretten en evenementen. Ik bleek in aanmerking te komen voor een thuiskopievergoeding, vooral voor de foto's die ik maak voor Mysteryland, Mudmasters en allerlei hardloopevents. Als fotograaf ben je verplicht ondernemer, dus dan moet je in principe zelf achter je geld aan. Het is dan fijn dat Pictoright dat in dit geval voor mij doet.”

QUIZ

ANTWOORDEN P21!

TEST JE KENNIS

Bij Pictoright komen wekelijks heel veel vragen binnen over auteursrecht, gebruik van werk, en wat wel en wat niet mag met een foto, een schilderij of sculptuur. Test in 10 vragen je kennis over het auteursrecht in de Pictoright Auteursrechtquiz.

1

OM AUTEURSRECHTELIJKE BESCHERMING
TE GENIETEN, MOET EEN WERK EERST
GEREGISTREERD WORDEN

waar niet waar

2

OP EEN IDEE KAN GEEN AUTEURSRECHT RUSTEN

waar niet waar

4

EEN MAKER HEEFT ALTIJD RECHT OP NAAMS-
VERMELDING BIJ PUBLICATIE VAN ZIJN WERK

waar niet waar

6

HET AUTEURSRECHT IS IN ALLE
EUROPESE (EU) LANDEN HETZELFDE

waar niet waar

8

EEN DIER KAN AUTEURSRECHTHEBBENDE ZIJN

waar niet waar

10

HET AUTEURSRECHT LOOPT TOT 50 JAAR
NA DE DOOD VAN DE MAKER

waar niet waar

3

VERSCHILLENDE PERSONEN KUNNEN
AUTEURSRECHT OP HETZELFDE WERK HEBBEN

waar niet waar

5

EEN DOOR EEN SPAANSE KUNSTENAAR GEMAAKTE
LITHO WORDT VOOR € 2.000 DOOR EEN
KUNSTHANDELAAR VERKOCHT. VAN DIT BEDRAG
MOET HIJ 4% AFDRAGEN AAN DE KUNSTENAAR

waar niet waar

7

OP INTERNET GELDEN ANDERE
AUTEURSRECHTELIJKE REGELS

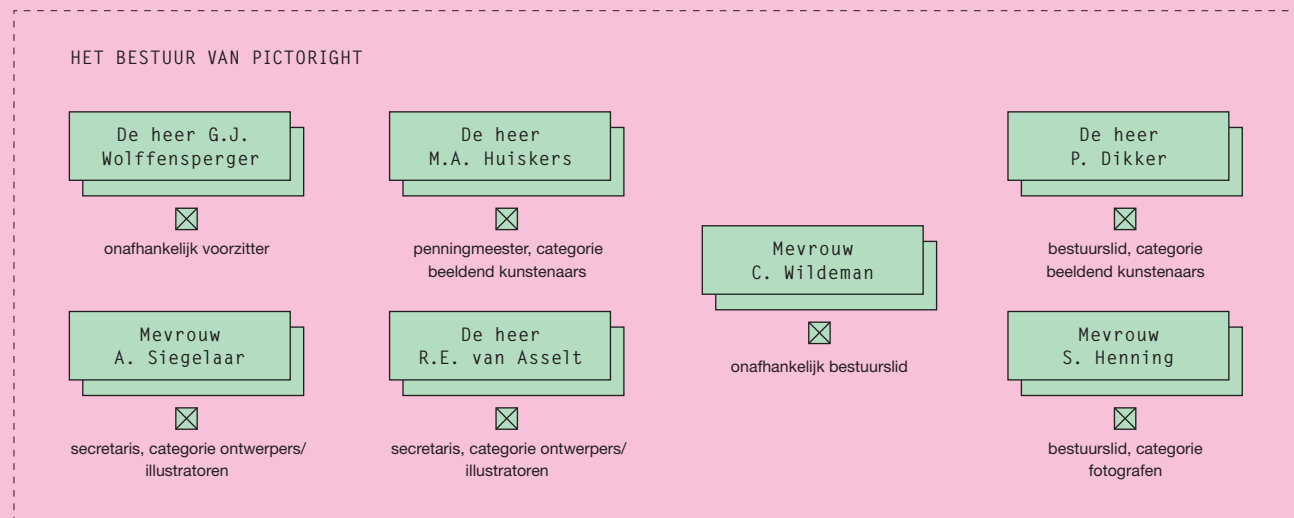
waar niet waar

9

PERSOONLIJKHEIDSRECHTEN (OOK WEL MORELE
RECHTEN GENOEMD) ZIJN NIET OVERDRAAGBAAR

waar niet waar

TOEZICHT

TOEZICHT OP PICTORIGHT

In de afgelopen 10 jaar is het totaal-bedrag aan geïnde vergoedingen voor beeldmakers gestegen tot substantiële bedragen. In totaal werd er in 2016 meer dan 16 miljoen geïncasseerd. Deze bedragen worden verdeeld onder meer dan 5.000 makers, nog afgezien van de buitenlandse makers die via onze zusterorganisaties worden bediend. Op de pagina's hiervoor staat beschreven hoe de geïncasseerde vergoedingen bij al die makers terechtkomen. Om ervoor te zorgen dat dat ook eerlijk en goed gebeurt, wordt er op verschillende manieren toezicht gehouden op het werk dat Pictoright uitvoert.

Het bestuur

In de eerste plaats is er natuurlijk het bestuur dat toezicht houdt op de dagelijkse werkzaamheden binnen het bureau van Pictoright. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers uit de branche en twee onafhankelijke bestuursleden, de voorzitter en een onafhankelijke advocaat.

Het bestuur zet niet alleen de belangrijke beleidslijnen uit, ook wordt het bestuur zo'n zes keer per jaar uitgebreid geïnformeerd over het reilen en zeilen binnen de organisatie.

Statuten en reglementen

Belangrijke hulpmiddelen bij het verzekeren van een goed verloop binnen de organisatie zijn de statuten en reglementen. Hierin worden de beginselen en randvoorwaarden vastgelegd van het beleid dat door de organisatie wordt uitgevoerd. De statuten en reglementen zijn te raadplegen op de website van Pictoright.

De accountant

Elk jaar worden de werkzaamheden van Pictoright uitvoerig door een externe accountant gecontroleerd. Deze controle heeft betrekking op de jaarcijfers van Pictoright en op de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De accountant geeft als alles in orde is aan het eind van het jaar een goedkeurende verklaring af.

Het College van Toezicht

Sinds de wijziging uit 2013 in de wet Toezicht Collectieve Beheersorganisaties valt ook Pictoright onder het door het Ministerie van Justitie en Veiligheid vallende College van Toezicht. Dit betekent dat Pictoright het college van alle relevante informatie moet voorzien. Denk aan bestuursstukken, de begroting en het jaarverslag. Verder kan het college om alle extra informatie vragen die zij nodig vindt. Inmiddels is de toezichtswet op basis van Europese wetgeving ingrijpend aangescherpt. Gelukkig voldoet Pictoright al uit zichzelf aan vrijwel alle nieuwe bepalingen, maar toch zal er een aantal wijzigingen moeten worden doorgevoerd. Zo zullen ook de statuten en reglementen gewijzigd moeten worden. Dat staat op de agenda voor de volgende jaarvergadering in 2018.

TOEZICHT

CBO-keurmerk

De brancheorganisatie Voice, waar ook organisaties als Buma/Stemra en Lira lid van zijn, heeft enkele jaren geleden een keurmerk in het leven geroepen. Dit keurmerk zorgt ervoor dat auteursrechtorganisaties aan allerlei formele vereisten voldoen, zoals het tijdig op de website publiceren van jaarcijfers en het correct bijhouden van het adressenbestand.

Cisac compliance regels

Pictoright is aangesloten bij Cisac, de mondiale organisatie van auteursrechtorganisaties. Elk lid van deze organisatie dient aan bepaalde eisen te voldoen, bijvoorbeeld wat betreft de gelijke behandeling van rechthebbenden. Eens in de zoveel tijd wordt getoetst of een organisatie nog aan deze eisen voldoet. Pictoright is in 2013 voor het laatst door Cisac gecontroleerd.

Privacy regels

Afgelopen jaar is er een nieuwe wet in werking getreden met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens. Organisaties als Pictoright moeten aan strengere eisen voldoen. Zo moet er direct volgens een bepaald protocol gehandeld worden als er een keer per ongeluk grote hoeveelheden privacygevoelige informatie bij derden terecht komt. Dan spreekt men over een datalek. Pictoright is momenteel druk bezig om deze nieuwe regelgeving te implementeren.

Zoals het overzicht op deze pagina's aantoont wordt er momenteel op allerlei manieren gecontroleerd of de organisatie zich houdt aan de beginselen van correct en integer beheer van de gelden van de aangesloten beeldmakers. Helaas kan er altijd iets fout gaan, zoals gebleken is bij de fraude die in 2015 aan het licht kwam. Inmiddels is ook de interne controle aangescherpt. Er is sindsdien een aparte interne medewerker die zich uitsluitend bezighoudt met de juistheid van de in onze systemen aanwezige informatie.

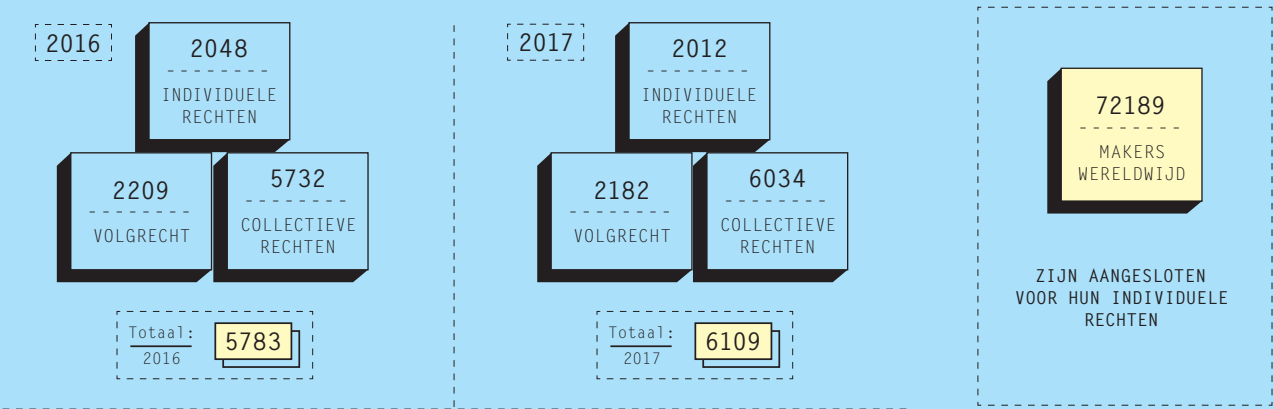
GERRIT JAN WOLFFENSPERGER

voorzitter Pictoright

"Gedurende 10 jaar heb ik, afkomstig uit Burafo, Pictoright mogen leiden als voorzitter. Eerst als vervanger van Stevin van Heusden, onder wiens leiding de fusie tot stand was gekomen, en na diens overlijden als gekozen opvolger. Ik denk dat we mogen zeggen dat die tien jaar voor Pictoright een succesverhaal zijn geworden. We hebben de belangen van beeldmakers op effectieve wijze kunnen behartigen, meestal zonder problemen, en soms door actie te ondernemen, al dan niet via de rechter. De bestuursleden van Pictoright hebben daaraan een grote bijdrage

geleverd door zich op constructieve, positieve, en soms tijdrovende wijze in te zetten voor het bepalen van het beleid van Pictoright. In onze vergaderingen stond het belang van Pictoright voorop, zonder dat het belang van de drie achterbannen, Dupho, BNO en de Stichting Continuïteit Beeldrecht, uit het oog werd verloren. Met daarbij grote waardering voor de medewerkers van Pictoright die het eigenlijke werk deden. Ik kijk dan ook terug op 10 jaar in een van de leukste besturen die ik in mijn leven heb mogen voorzitten!"

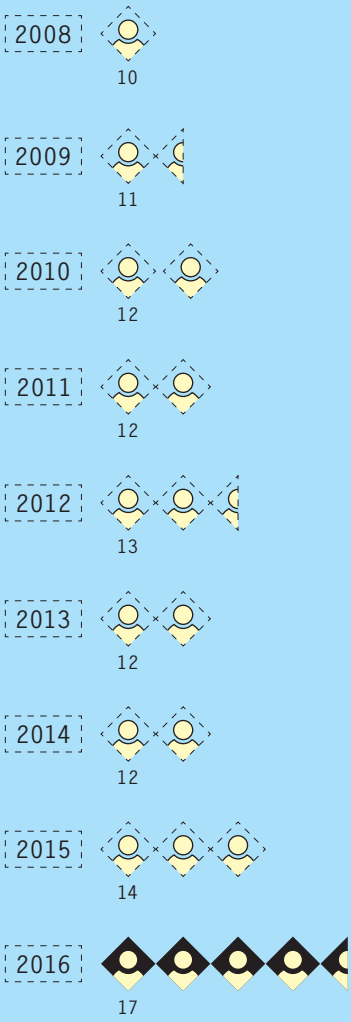
AANTAL AANGESLOTENEN IN NL

JAARLIJKSE INCASSO €

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Leenrecht	1.736	1.492	1.581	1.560	1.586	1.527	1.383	1.395	1.240	13.500
Reprorecht	1.450	2.499	1.393	2.730	2.192	1.737	1.824	1.336	6.607	21.768
Reprorecht buitenland	1.071	475	267	494	418	326	349	209	404	4.013
Readergelden	666	278	383	256	249	296	219	302	245	2.894
Kabelgelden	777	1.352	1.035	1.190	1.388	815	1.001	1.388	1.714	10.660
Thuis kopiëren recht	141	126	132	50	20	47	166	2.218	4.668	7.568
Knipseldienst	-	-	-	60	58	58	48	-	77	301
Digitaliseringsprojecten	-	-	53	102	36	66	59	55	166	537
Kunstuitleen	-	-	-	-	36	26	62	44	34	200
Individuele rechten	939	854	902	809	981	893	871	980	1.038	8.267
Volgrecht	149	55	178	241	765	703	727	939	959	4.716
Uit buitenland	-	-	707	-19	25	208	93	446	258	1.718
Totaal	6.929	7.131	6.631	7.473	7.752	6.702	6.802	9.312	17.410	76.142

AANTAL MEDEWERKERS IN DIENST

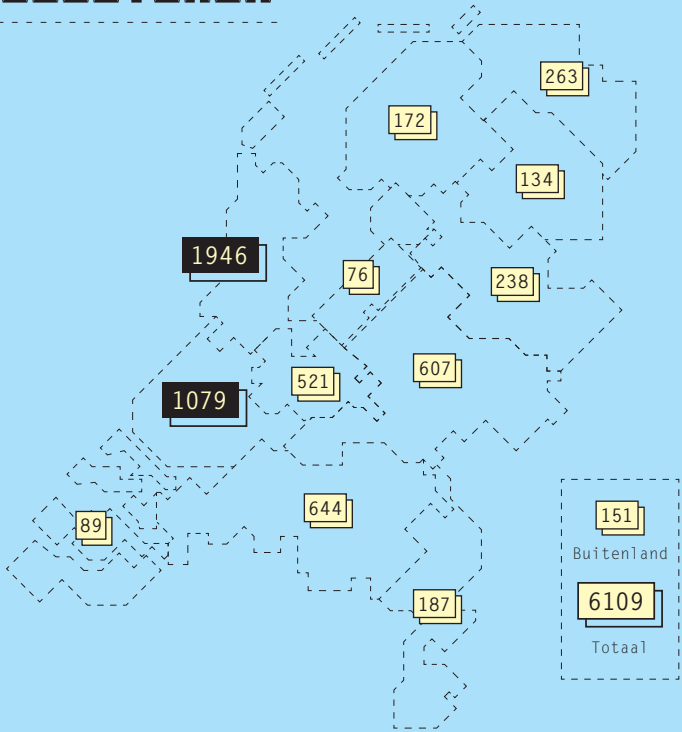
COLLECTIEVE RECHTEN 2008-2017

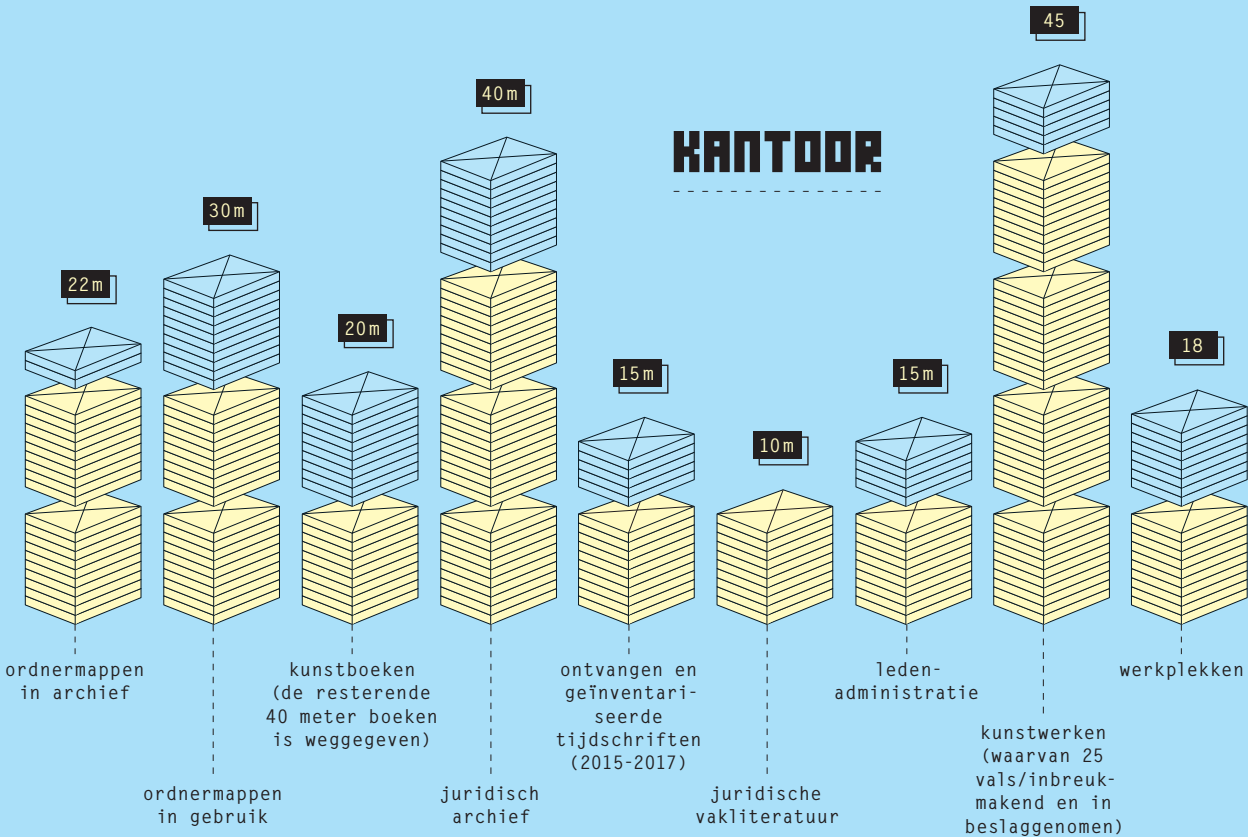
Collectieve rechten worden uitgekeerd op basis van de creatieve bijdragen van makers aan publicaties.

Goed om te weten: Een bijdrage kan variëren van een enkele foto in een boek tot alle illustraties in een stripboek of de jaarlijkse vormgeving van een tijdschrift.

WOONPLAATS AANGESLOTENEN

INDIVIDUELE RECHTEN 2008-2017

Aantal kunstenaars die vergoedingen hebben gekregen	4.796	-----> waarvan >----->
Aantal uitgekeerde volgrechttransacties	4.892	
Toestemmingen voor gebruik van kunst	61.454	
Contracten met gebruikers*	150	
Doorgeplozen dagbladen op gepubliceerd werk	21.900	

Aantal verstrekte toestemmingen	
in tijdschriften	7.785
in kranten	7.786
op ansichtkaarten en posters	1.453
op internet	15.613
in boeken	23.422

* individuele contracten met gebruikers van kunstreproducties (uitgevers kranten/boeken/tijdschriften, musea, omroepen, producenten merchandising)

1. Niet waar

Er is geen registratie of een andere formaliteit nodig voor auteursrechtelijke bescherming. Het auteursrecht ontstaat automatisch door het maken van een werk. Wel kan vastgelegd worden wanneer het werk is gecreëerd, zodat hierop kan worden teruggegrepen als andere partijen beweren een soortgelijk werk eerder te hebben gemaakt. Dit is meestal niet nodig, omdat een misverstand over het makerschap niet voor de hand ligt.

2. Waar

Het auteursrecht heeft alleen betrekking op werken die voor menselijke waarneming vatbaar zijn. Wat niet tot uitdrukking is gebracht is moeilijk te beschermen. Vandaar dat er op ideeën die niet uitgewerkt zijn, geen auteursrecht rust. In sommige gevallen kan er wel auteursrecht rusten op uitgewerkte concepten en formats.

3. Waar

Er kan sprake zijn van een gezamenlijk auteursrecht op een werk. Dit is het geval als het door meerdere makers gezamenlijk is vervaardigd. Het werk kan nu alleen met instemming van alle auteursrechthebbers geëxploiteerd worden, tenzij de makers andere afspraken hebben gemaakt.

4. Niet waar

Op grond van hun persoonlijkheidsrechten (morele rechten) kunnen makers zich verzetten tegen openbaarmaking van hun werk zonder vermelding van hun naam, maar dit kan alleen voor zover dit niet in strijd is met de redelijkheid. In sommige gevallen is naamsvermelding bijna ondoenlijk, bijvoorbeeld bij het gebruik van een bedrijfslogo.

5. Niet waar

Door het volgrecht kan de kunstenaar bij doorverkoop van een kunstwerk door een kunsthandelaar recht hebben op een deel van de verkoopprijs. Maar om in aanmerking te komen voor het volgrecht moet de verkoopprijs minimaal €3.000 zijn. Dat is hier

niet het geval. De Nederlandse drempel van €3.000 is overigens zeer hoog in vergelijking met omringende landen, veel landen hebben een drempel van rond de €1.000.

6. Niet waar

Hoewel gemeenschappelijke en eenduidige wetgeving één van de doelstellingen van Europa op het gebied van auteursrecht is, bestaan er tot op heden nog altijd aanmerkelijke verschillen tussen de auteursrechtsregelingen in de verschillende Europese lidstaten.

7. Niet waar

De Auteurswet geldt ook gewoon online. De huidige wet dateert van 1912 en is juist in algemene formuleringen opgesteld om de inhoud technologie-onafhankelijk te houden. Hierdoor hoeft de wet niet elke keer volledig op de schop als er een nieuwe techniek (zoals internet) ontwikkeld wordt. Wel is de handhaving van het auteursrecht met de komst van internet ingewikkelder geworden.

8. Niet waar

Inmiddels is gebleken dat dieren mooie foto's kunnen maken, maar om aanspraak te kunnen maken op rechten (welke dan ook) moet er een zogenaamd rechtssubject zijn. In ons rechtstelsel zijn de rechtssubjecten: natuurlijke personen (alle mensen) en rechtspersonen (bedrijven en instellingen). Dieren vallen hier dus niet onder.

9. Waar

Persoonlijkheidsrechten (morele rechten) zijn, in tegenstelling tot auteursrechten, niet overdraagbaar. Van het persoonlijkheidsrecht kan wel gedeeltelijk afstand worden gedaan. In dat geval ziet een maker af van zijn recht, maar hij draagt het niet over aan iemand anders. Bij overlijden geldt een bijzondere regel. Een maker kan in een codicil of een testament een persoon of instelling aanwijzen die na zijn overlijden over de persoonlijkheidsrechten kan beschikken. Als hij dat niet doet, vervallen ze.

10. Niet waar

Het auteursrecht op een werk eindigt 70 jaar na de dood van de maker. Voorheen was dat 50 jaar, maar inmiddels hebben vrijwel alle westerse landen (inclusief de VS) de termijn op 70 jaar na overlijden gesteld.

WAT IS JE SCORE?

1-3 vragen goed

Tja, je bent van goede wil, want je hebt deze quiz ingevuld, maar er valt nog wel het een en ander te verbeteren aan je auteursrechtelijke kennis. Ons advies: blijf de berichten van Pictoright goed volgen.

4-6 vragen goed

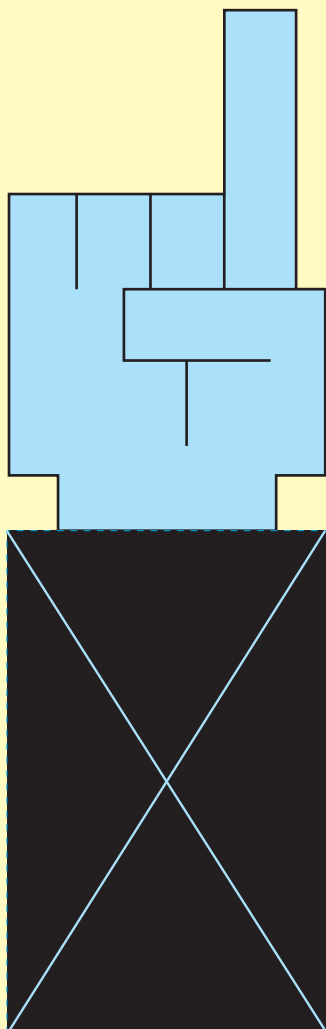
Je hebt een redelijke basiskennis van het auteursrecht, maar je kunt niet altijd zonder meer op je eigen inzichten vertrouwen. Raadpleeg tijdig een deskundige als het moeilijk wordt.

7-9 vragen goed

Jij weet waar je het over hebt. Ga zo door en houd je auteursrechtelijke kennis op peil. Dan zal alles goedkomen!

10 vragen goed

We zijn onder de indruk. Sterker nog: we hebben je nodig. Wanneer kun je bij Pictoright beginnen? Heb je overigens 0 vragen goed, dan is er ook iets bijzonders aan de hand. Als je alles random hebt ingevuld is de kans op 0 goed minder dan 1 op 1000. In dat geval ben je dus bijna een statistisch wonder.

PICTORIGHT IN DE RECHTBANK

In de afgelopen tien jaar heeft Pictoright heel wat rechtszaken gevoerd. Vaak gaat het daarbij om eenvoudige inbreuken, maar soms betreft het een principiële vraag. Niet alleen voor ons, maar ook voor degene die we aanspreken. Dat kan spectaculaire procedures opleveren. Vincent van den Eijnde was er altijd bij in de rechtbank. Voor dit nummer blikt hij erop terug.

ALLPOSTERS

Begin 2008 had niemand nog van het bedrijf AllPosters gehoord. Toen we erop gewezen werden dat op de website van dat bedrijf zogenaamde canvastransfers werden aangeboden, hadden we aanvankelijk dan ook niet door dat daar een zeer grote organisatie uit de Verenigde Staten achter zat. Onze juristen vermoedden een auteursrechtinbreuk op grote schaal, dus besloten we zonder veel omhaal om bij de Europese vestiging van het bedrijf in Roermond beslag te leggen op de voorraden canvastransfers en op een deel van de administratie.

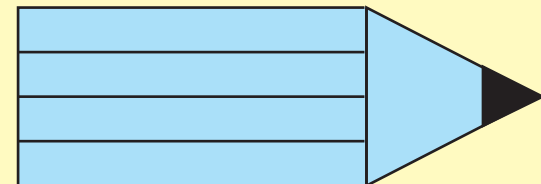
Dat hebben we geweten. Uiteindelijk kwamen we in meerdere tegelijk lopende procedures terecht, waarbij werkelijk alles ter discussie werd gesteld. Op een gegeven moment werd er een aparte procedure gevoerd waarbij de vraag centraal stond of een controle van de boekhouding door een accountant van door AllPosters zelf gedane opgaven wel mogelijk was. Het werd zo ingewikkeld dat de aanleiding tot de rechtszaken, de vraag of AllPosters nu wel of niet inbreuk maakte op

de auteursrechten van aangesloten van Pictoright, op de achtergrond dreigde te raken. Gelukkig hielden onze advocaten Job Hengeveld en Lisette Varrosseau het hoofd koel, wat niet altijd makkelijk was, want de advocaten van AllPosters gingen er met een gestrekt been in.

Uiteindelijk belandde de zaak zelfs bij onze Hoge Raad en het Europese Hof van Justitie. Dat laatste hof besloot na bijna zeven jaar procederen dat voor het overbrengen van een afbeelding van papier op canvas wel degelijk de toestemming van de maker nodig is en dat er zonder die toestemming dus sprake is van een auteursrechtinbreuk. Dat betekende dus een klinkende overwinning!

STADSARCHIEF ROTTERDAM

Een procedure die ons meerdere jaren heeft beziggehouden had betrekking op een beeldbank van het Stadsarchief van de gemeente Rotterdam. Al in 2011 hadden we contact met het archief opgenomen om een regeling te treffen voor het plaatsen van de beelden in de beeldbank. Maar het gekke met auteursrecht is dat het zowel bij rechthebbers als gebruikers heel heftige reacties kan oproepen. Zo ook bij het Stadsarchief. Men wilde er allemaal niets van weten en vond dat Pictoright hen groot onrecht aandeed. Daarbij werd ook de pers ingeschakeld, wat tot verwarrende berichtgeving leidde.

rechter, die toch nog vrij onverwacht besloot om de zaak wegens formele redenen niet in behandeling te nemen. Hij oordeelde dat er geen ‘spoedeisend belang’ meer was, maar vond het wellicht te ingewikkeld voor een kort geding. Inmiddels hebben er weer gesprekken plaats gehad tussen allerlei partijen en beraden wij ons op onze positie, zoals dat heet.

SIMONIS EN BUUNK

Sinds de invoering van het volgrecht heeft Pictoright twee principiële procedures tegen kunsthandelaren gevoerd. Deze kunsthandelaren weigerden, ook na herhaaldelijk aanschrijven, informatie over volgrechtplichtige transacties van bij Pictoright aangesloten kunstenaars te verschaffen. De procedure tegen kunsthandel Peter Pappot eindigde in een vonnis, waarna Pappot toch tot betaling is overgegaan.

De procedure tegen Simonis en Buunk had meer voeten in aarde. Frank Buunk die namens Simonis en Buunk optrad voerde samen met zijn advocaat een veelvoud van meer of minder principiële bezwaren tegen de volgrechtregeling op. Ondanks het geschil bleef het onderling contact tijdens en na de procedure vriendschappelijk en daardoor konden we op een abstract niveau de degenen kruisen. Het goede nieuws daarbij is wel dat de rechtbank ons volledig in het gelijk stelde. Tegen dat vonnis ging Simonis en Buunk in hoger beroep, waarna het Hof de uitspraak van de rechtbank vrijwel geheel bekrachtigde. Belangrijk voor ons daarbij was dat onze werkwijze in 2016 door het Hof werd goedgekeurd. Dat betekent dat het periodiek aanschrijven van kunsthandelaren met een verzoek opgave te doen van alle volgrechtplichtige transacties met verwijzing naar de online aangeslotenlijst, direct een verplichting voor kunsthandelaren met zich meebrengt dat opgave van de gedane verkopen moet worden gedaan. Ook hier was weer belangrijk dat Pictoright de kosten voor de procedure kon verhalen op Simonis en Buunk, in onze ogen overigens volkomen terecht.

Momenteel lopen voorbereidingen voor juridische stappen tegen een aantal kunsthandelaren die, ondanks herhaaldelijk verzoek, tot op heden nog geen opgave van volgrechtplichtige transacties hebben gedaan. Dat is erg jammer, maar helaas kennelijk nog steeds noodzakelijk.

Juridisch was het simpeler. In de eerste plaats vond men dat dit soort beeldbanken om principiële redenen (gevoed door een veelvoud van juridische argumenten, zoals de vrijheid van informatie) online zouden moeten kunnen gezet zonder dat daarvoor de toestemming van de afzonderlijke makers zou hoeven te worden gevraagd. Maar als dat dan niet zou kunnen, dan zou er een soort notice and take down procedure moeten gelden, waarbij Pictoright steeds het Stadsarchief zou moeten melden dat er een inbreuk plaats vond, waarna het Stadsarchief de afbeelding snel offline kon halen. Dat betekende dat Pictoright alle moeite zou moeten doen en het Stadsarchief rustig af kon wachten totdat er iets fout ging. Daar waren wij het niet mee eens. En de rechtbank ook niet. De procedure werd met vlag en wimpel gewonnen. Vervolgens ging Rotterdam ook nog in hoger beroep, waarna Pictoright opnieuw grotendeels in het gelijk werd gesteld.

Elke procedure kent overigens zo zijn eigen eigenaardigheden. Bij deze procedure heeft de gemeente Rotterdam alles uit de kast gehaald om onze vertegenwoordigingsbevoegdheid van makers als Chagall, Dalí, Miró, Munch en Toorop te betwisten, terwijl we al tientallen jaren voor dit soort kunstenaars optreden.

BLENDE

Een procedure die minder goed – of eigenlijk nog niet – is afgelopen, is die tegen Blendle. Al vanaf de introductie van Blendle hebben wij aangegeven dat er een regeling moest worden getroffen voor het beeld dat op Blendle wordt hergebruikt zonder dat de makers daar een vergoeding voor krijgen. Er zijn veel gesprekken over gevoerd, ook samen met andere rechthebbenden partijen, maar dat leidde allemaal tot niets. Uiteindelijk hebben we dan toch besloten om een procedure te beginnen.

Dat was een heel circus. Ook de uitgevers van de Volkskrant en de Telegraaf voegden zich in het geding, waardoor de twee oprichters van Blendle en ik in de banken voor de rechtbank in totaal met acht advocaten om ons heen zaten. Een van de oprichters van Blendle vroeg ons nog of we er bezwaar tegen hadden als we werden gefilmd, wat weer een extra dimensie aan het geheel gaf.

De procedure zelf ging over de vraag of Blendle zonder toestemming van de makers artikelen uit de krant aan gebruikers mocht leveren. Maar we raakten verzeild in een moeras van verdragen, zoals het verdrag van de rechten van de mens en allerlei wetten, zoals de mededingingswet, wat weer een heel andere benadering van de zaak vroeg. De feitelijke vraag of Blendle nu moest betalen of niet verdween steeds verder naar de achtergrond. Uiteindelijk werd het kennelijk ook allemaal wat teveel voor de

